

تئاتر برای مخاطبان جوان

۲۲

نمایشنامه‌ی بلند برای نوجوانان

انتخاب، ترجمه و تصحیح

حسین فدایی حسین

باهمکاری گروه مترجمان

به سرپرستی

علی ظفر قهرمانی نژاد

سرپرستار

منوچهر اکبرلو

انتشارات نمایش

به مناسبت هفدهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان

همدان / مهرماه ۱۳۸۹

عنوان و نام پدیدآور:	تئاتر برای مخاطبان جوان: (۲۲) نمایشنامه بلند برای نوجوانان/ [ویراستار کالمن، ای. چنینگر]؛ انتخاب، ترجمه و تصحیح حسین فدایی حسینی، با همکاری گروه مترجمان به سرپرستی علی ظفر قهرمانی؛ سرویراستار منوچهر اکبرلو، تهران: نمایش (انجمن نمایش)، ۱۳۸۹، ج ۲.
مشخصات نشر:	انتشارات نمایش: ۲۶۱، ۲۶۲.
مشخصات ظاهری:	شابک: 978-600-5765-20-5 ج ۱.
فروست:	فهرست نویسی:
شابک:	فهرست نویسی:
فهرست نویسی:	فهرست نویسی:
بازداشت:	عنوان اصلی:
بازداشت:	عنوان اصلی:
بازداشت:	ج ۱ و ۲ (چاپ اول: ۱۳۸۹) (فبا).
عنوان دیگر:	(۲۲) نمایشنامه بلند برای بچه‌ها.
موضوع:	نمایشنامه کودکان (آمریکایی)
موضوع:	نمایشنامه - مجموعه‌ها
شناسه افزوده:	چنینگر، کولمن ا.، ۱۹۲۲ - م.، ویراستار
شناسه افزوده:	Jennings, Coleman A.
شناسه افزوده:	فدایی حسینی، حسین، ۱۳۲۵ -، گردآورنده، مترجم
شناسه افزوده:	قهرمانی، نژاد، علی ظفر، ۱۳۵۲ -، مترجم
شناسه افزوده:	اکبرلو، منوچهر، ۱۳۲۱ -، مترجم
شناسه افزوده:	انجمن نمایش
رده بندی کنگره:	۱۳۸۹ PS۶۲۵/۵۰۹۰۳
رده بندی دیویی:	۸۱۲/۰۰۸۰۹۳۸۲
کتابشناسی ملی:	۲۱۰۶۹۲۶

انتشارات نمایش

دفتر تئاتر کودک و نوجوان اداره کل هنرهای نمایشی

تئاتر برای مخاطبان جوان

۲۲ نمایشنامه بلند برای نوجوانان / جلد اول (۳۶۱)

انتخاب، ترجمه و تصحیح: حسین فدایی حسینی

سرپرست گروه مترجمان: علی ظفر قهرمانی نژاد

سرویراستار: منوچهر اکبرلو

ناشر: انتشارات نمایش

ویرایش فنی: محمدحسین آقابابایی

صفحه آرا: مهاجر

طراح جلد: بهرام شادانفر

لیتوگرافی: مهران نگار

چاپ: مهران نگار

تیراژ: ۲۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۹

قیمت: ۱۸۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۶۵-۲۰-۵

هر گونه استفاده اجرایی، منوط به کسب مجوز از ناشر است.

پنج سال همراهی با رهپویان تئاتر کودک و نوجوان مرا به این داوری رسانده است که تئاتر بچه‌های ما دو نقطه ضعف دارد:

۱- کمبود متن و در اختیار نبودن نمایشنامه‌های هنری و تأثیرگذاری که متناسب با حال و روز مخاطبان باشد.

۲- به‌روز نبودن دانش حرفه‌ای نویسندگان و کارگردانان و بازیگران و دیگر وابستگان به این هنر.

تجربه نشان داده‌است که کارگاه‌های آموزشی پراکنده و کم‌دوام که این‌جا و آن‌جا برپا می‌شود کافی نیست و نمی‌تواند نیاز دل‌سپردگان به تئاتر کودک و نوجوان را که همه رو به‌سوی رشد و بالندگی دارند، برآورده کند.

تنها راه پیش رو، انتشار کتاب‌های کارآمد و غنی‌سازی پشتوانه‌های فکری و علمی و فنی اهالی تئاتر کودک و نوجوان بود. متأسفانه این مهم را از بازار آزاد نشر کتاب هم نمی‌توانستیم توقع داشته باشیم. زیرا هزینه‌ی بالای تولید کتاب‌های تخصصی؛ و کم‌خریدار بودن چنین کتاب‌هایی انگیزه‌ی کافی به ناشران نمی‌داد که در این راه سرمایه‌گذاری کنند. لذا برای هم‌سویی با عشق و امید هنرمندان این وادی، بر آن شدیم که بخشی از بودجه‌ی جشنواره‌های تئاتر کودک و نوجوان پنج سال اخیر را به تولید و نشر کتاب‌های تخصصی و مناسب اختصاص دهیم. همدلی مسئولان مرکز هنرهای نمایشی در تصویب بودجه‌ی لازم و کاردانی و صبوری آقای حسین فدایی‌حسین در انتخاب آثار و پی‌گیری کار؛ این افتخار خدمت را نصیب جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان کرده است که شما هم‌اکنون یکی از سی‌ودو عنوان کتاب کارساز و توان‌آفرینی را که جشنواره بانی خیر تولید و انتشارشان شده، در اختیار داشته باشید. امید که این حرکت ارزشمند در سال‌های آینده نیز ادامه پیدا کند و باعث هرچه پربارتر شدن تئاتر کودک و نوجوان کشورمان گردد.

مصطفی رحماندوست

دبیر جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان ایران

۷	مقدمه
۱۱	وایلی و مرد پشمالو
	نوشته: سوزان زدر / ترجمه: مریم سلطانیان
۶۵	عنکبوتی به نام شارلوت
	نوشته: جوزف رابینس / ترجمه: بهزاد نژادقنبر
۱۳۵	کرینگل
	نوشته: مارک مدوف / ترجمه: مژده ثامتی
۲۰۹	دوگ برین
	نوشته: میشل ولر / ترجمه: حسین فدایی حسین
۲۷۱	رُزی واقعی
	نوشته: موريس سنداک / ترجمه: سیمین غلامی
۳۱۵	مردان خردمند شلم!
	نوشته: ساندرا فنیچل آشر / ترجمه: نیما آزاد گیلانی
۳۶۵	دیو و دلبر
	نوشته: کنستانتین کنگدون / ترجمه: گلرخ بروجردي
۴۳۳	هزار دُرنا
	نوشته: کاترین شولتز میلر / ترجمه: غزل یزدان پناه
۴۶۱	حقه‌بازان
	نوشته: لول سوارتزل / ترجمه: سیدة رمضان‌زاده
۵۲۳	بزرگ‌مرد کوچک
	نوشته: آرنولد روبین / ترجمه: آیدین جعفرپور
۵۶۹	میگل
	نوشته: لیزا لومر / ترجمه: منیژه گودرزی

مقدمه

۱- هنر تئاتر، مانند هر هنر دیگری، با تعامل و ارتباط میان فرهنگ‌های مختلف، پویا و بالنده خواهد ماند. آشنایی با ادبیات نمایشی جهان نیز بخشی از این تعامل فرهنگی است. ترجمه و انتشار نمونه‌هایی از آثار ادبیات نمایشی مطرح جهان، با همین هدف انجام می‌پذیرد.

۲- آثاری که در این مجموعه می‌خوانید شامل ۲۲ نمایشنامه برای کودکان و نوجوانان است که به موضوعات مبتلابه آنان از جمله: رابطه با خانواده و دنیای پیرامون، تحمل و مدارا در سختی‌ها، مسئله بلوغ، هم‌چنین کودکان و نوجوانان در معرض آسیب و مانند آن می‌پردازد. این نمایشنامه‌ها که از دو کتاب «بیست نمایشنامه‌ی بلند برای کودکان» و «هشت نمایشنامه برای بچه‌ها» انتخاب شده، عموماً از سوی کارگردانان و مدیران تئاترهای کودکان و نوجوانان سراسر دنیا معرفی شده‌اند. این آثار که بعضاً نمایشنامه‌هایی موزیکال هستند و یا از بهترین قصه‌های عامیانه جهان، از جمله سرخپوستان امریکا، اروپای شرقی، روسیه، ژاپن، و سایر ملل اقتباس شده‌اند و یا برداشت‌هایی آزاد از آثار کلاسیک و داستان‌های معاصر کودک و نوجوان می‌باشند، هریک با سبک و شیوه‌ی روایی خاصی، امکان خیال‌پردازی و سرگرمی و گاهی آموزش کودکان و نوجوانان را فراهم می‌کنند.

۳- این نمایشنامه‌ها به‌خوبی قابلیت اجرا در ایران را دارا هستند؛ و البته بدیهی است که در مواجهه با متونی که از بازیگران زیاد بهره می‌برند، با توجه به شرایط موجود، باید از تمهیداتی بهره برد که بعضاً در خود متن‌ها به آن‌ها اشاره شده است.

۴- نمایشنامه‌های حاضر همراه با توضیحات صحنه‌ای نویسندگان آن‌ها ترجمه شده است. بدیهی است که کارگردان این متون، با توجه به امکانات و شیوه اجرایی خود، می‌تواند از این شرح صحنه‌ها (شامل: حرکات صحنه‌ای، موسیقی، نور، دکور و...) که گاه بسیار مفصل و با شرح جزئیات کامل است، گذر کند.

۵- طبیعی است که این متون براساس ارزش‌ها و باورهای فرهنگی ملل دیگر نوشته شده است. درمورد این متون، نه ترویج آن فرهنگ‌ها، که نوع پرداخت‌شان در قالب یک نمایشنامه مدنظر بوده است. با این حال در برخی موارد، بخش‌هایی از متن نیز تغییر یافته‌اند.

۶- برخی از این نمایشنامه‌ها با آنچه ما از محدوده‌ی سنی کودک و نوجوان تلقی می‌کنیم، مغایرت دارد. در بسیاری فرهنگ‌ها دانش‌آموزان دبیرستانی نیز نوجوان دانسته می‌شوند.

۷- تمامی متون دو کتاب یاد شده را در این مجموعه نمی‌خوانید. برخی از این متن‌ها به‌دلیل مغایرت‌های فرهنگی شدید و یا تفاوت تلقی ما با نویسندگان این نمایشنامه‌ها درخصوص گروه سنی کودک و نوجوان و مسائلی مانند آن، انتخاب نشده‌اند.

۸- از آن‌جا که ترجمه‌ی کتاب توسط مترجمین مختلف و با سلاقی گوناگون صورت گرفته، در ویرایش و تصحیح آثار کوشیده‌ایم علاوه‌بر هماهنگ‌سازی نسبی زبان، دیالوگ‌ها را تا حد امکان روان و محاوره‌ای ارائه کنیم؛ به‌گونه‌ای که برای بازیگر احتمالی آن نقش‌ها، و یا حتی در خوانش

متون، به سهولت مورد استفاده قرار گیرند. با این حال، گاهی از تفاوت و چندگانه‌گی زبان، گریزی نبوده است.

۹- از آن جایی که در ترجمه‌ی یک شعر، عموماً وزن آن از بین می‌رود، در برخی موارد تلاش کرده‌ایم کلامی قافیه‌دار را جایگزین آن کنیم و در مواردی دیگر، فقط مفهوم اشعار منتقل شده است. چنانچه خواننده احساس می‌کند برخی از ترجمه‌ی شعرها گویا نیست، از آن روست که این اشعار، مطابق با مؤلفه‌های فرهنگی دیگری سروده شده‌اند و طبیعی است که در فرهنگ ما به نظر نامفهوم بیاید. برای کسب تجربه در این خصوص، بد نیست بکوشید شعر عامیانه‌ی «اتل متل» را به زبانی دیگر، ترجمه کنید!

۱۰- امید داریم که انتشار این مجموعه، به سهم خود، سبب ارتقاء ادبیات نمایشی و همچنین تئاتر کودک و نوجوان در ایران عزیز شود.

منوچهر اکبرلو

حسین فدایی حسین